

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

111. An Consecratio Episcopalis facta per Angelum sit valida? Et an soli homines viatores & cum vocibus naturalibus possint ministrare Sacramenta, non vero Angeli, sive sint boni, sive Angeli mali? ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

& similes non accommodantur Episcopatus. Ita Suarez, Cui ego addo Scipionem de Rubens in *Aphorism. Episcop. verb. Consecratio*, numero 11. & Mauritium Azevedum de *Præf. Episcop. parte 1. capite 4. num.*

RESOL. CIX.

An Consecratio Episcopalis suscepta per saltum inducat suspensionem? Ex p. 12. tr. 1. Ref. 109.

§. 1. AD hanc difficultatem sic respondet Suarez de *consecrat. disp. 31. sect. 53.* vbi sic ait: [Dubitari tandem circa hunc casum potest, an suscipiens per saltum consecrationem Episcopalem, hanc suspensionem incurrat, & irregularitatem, si Pontificale ministerium exerceat. Sed cum supra dictum est, appellatione Ordinum non venire in his legibus consecrationem Episcopalem, neque etiam suspensionem generatim latam Episcopos comprehendere: ideoque certum est hanc suspensionem ad casum illum non extendi. Solum oportet obiter hic aduertere, quod (Deo dante) latius in sequenti Tomo dicemus, si quis ita consecratur Episcopus per saltum, ut Sacerdotij ordinem prætermittat eum non solum manere suspensum, verum etiam non manere consecratum, quia character Episcopalis si quis est, essentialiter requirit characterem Sacerdotalem, vel ab eo non distinguitur: quod secus est in inferioribus Ordinibus: nam licet inferior, vel inferiores prætermittantur, collatio Superioris valida est, quantum ad impressionem characteris. At vero si in illo saltu non sacerdotialis Ordo, sed alius inferior sit prætermittendus, consecratio quidem Episcopalis valida erit, quamuis ex sententia Glossæ vlt. in *cap. unico de clerico per saltum promoti*, ordinem quem non habet, aliis conferre non possit. Dicendum est igitur quod qui suscipit per saltum consecrationem Episcopalem, non incurrit suspensionem latam contra Ordinatios per saltum: nam appellatione Ordinum non venit in his legibus consecratio Episcopalis. Et ita etiam docet Rubens in *aphorism. Episc. verb. Consecratio num. 4.* qui postea *num. 5.* Cum Suarez vbi supra rectè obseruat, quod Episcopus, qui sciens consecratur ab Episcopo hæretico, schismatico, excommunicato, interdicto non toleratis, aut à simoniaco per sententiam declarato, est à Pontificalibus suspensus. Sed de hoc supra à nobis actum est.

Sup. in Ref. 99. & lege etiam doct. Ref. 61.

RESOL. CX.

An antequam Episcopus consecratur rectè prætermittantur processus de vitæ, & moribus? Ex p. 12. tract. 1. Ref. 110.

§. 1. SVggillat hæc omnia more suo Marcus Anton. de Dominicis in *sua Republica*, contra quem sic effatur Zacharias Bouerius in *Censura paranetica*, lib. 2. cap. 2. [Velut indubitatum statuis (inquit) manuum impositionem, & alias sacras Ceremonias ab Apostolis, Apostolicisque viris, ab ipso nascentis Ecclesiæ exordio in deputatione Episcoporum fuisse adhibitas, & à nobis inuolabili Ecclesiæ sanctæ consuetudine esse adhibendas, in quo sanè Catholicus hominis personam induis: & adhuc præclarior, cum Caluino his verbis, suggillas; Miror itaque Caluinum dixisse præter manuum impositionem, nihil præterea ceremoniarum adhibitum se

legere: aliàs enim legi, & inueniri in usu antiquissimas ceremonias iam ostendi? Multo magis miror eundem dixisse, Ordinationem nihil aliud esse, quam merum ludibrium: grauis enim fit iniuria, & Paulo super Timotheum manus imponenti, & Paulo Episcopum ordinati, & toti antiquitati, quam vidimus pie & sanctè in ordinationibus Episcoporum ceremonias adhibuisse. At non diu Lupus ouis pelle contectus se ouem persuadere potest, quin statim se suo vlulatu lupum prodat; Hæc enim ouem, mutato vellere simulasti, iam te lupum ex vlulatu agnosceamus, cum voce mutata scribis, Nisi velis (vt videtur) modernas aliquas novas nostras ceremonias respicere, & actus aliquos in ordinatione Episcoporum, ad speciem tantum; & verè ad ludibrium vlulatus, ingurgillare: Vt quod, v.g. de vita, & moribus formentur processus, vt plurimum in Curia Romana, vbi ab Ordinando testes offeruntur, qui ei placuerint, vbi nulli testes personam nouerint: quod, & illiterati, & vitii insignibus deprauati promouentur; examina tamen dicuntur præcedere, ieiunia illa quidem, & inania, non sine furo fortasse, & fallatiis. Optimè quidem, Marce Antoni, non quæ erga alios, sed quæ in te vno cum ad Episcopatum assumptus es, exactius fortè obseruari, debuissent, tuis verbis admones. Nam si in processu de vita, & moribus tuis formando, cum primum ad Segniensem Episcopatum vel Spalaten. Metropolitim inhiabas, non ita oscitantur, ac nimia cum indulgentia, fortè sub melioris vitæ pollicitatione, ac iuramento itum fuisset; Si superba literarum pompa, omni Religione, ac pietate vacua, quæ ad hæreses, ac Schismata curtebas, parò diligentius explorata fuisset? si tumidum ambitione peccus, si Regularis disciplinæ odium, si effrenis viuendi licentia: si denique tuæ antea vitæ ratio grauissimis vndique sceleribus contaminata paulo exactius, ac feruenter examinata ad Summum Pontificem delata fuisset; certe Ecclesia Matrem Antonium Episcopum non habuisset, neque modo schismaticum, atque hæreticum lugeret. In te vno si quid oscitantia obrepfit, delictum fuit: in cæteris enim hoc delictum non agnosceamus: Sed fortasse id vitio tuo, beneficij in Ecclesiam conferres, vt in Episcopatum promotionibus, non tam vitæ, probitatis, quam pietatis, ac vtilis doctrinæ (vt fieri solet) feruenter atque anterior in posterum ratio exigatur?] Hucque Boerius contra hostem illum infensum Romanæ Ecclesiæ. Circa diligentiam cum qua formantur processus de vita, & moribus, & aliis requisitis ad Episcopatum promouendum, vide Gerundam de Episcopo *tom. 2. lib. 8. disp. 8. per totam.*

RESOL. CXI.

An Consecratio Episcopalis facta per Angelum sit valida?

Et an soli homines viatores, & cum vocibus naturalibus possint ministrare Sacramenta non vero Angeli sine sint boni, siue sint mali?

Et docetur in Beatis manere Characterem.

Et discutitur, an de facto fuerit aliquod Sacramentum, ab Angelis, vel Beatis ministratum.

Vbi aliqua alia circa hoc pro Angelis, & Beatis. Ex p. 12. tr. 1. Ref. 111.

§. 1. CASus accidit in facti contingentia teste Nicephoro *lib. 11. Histor. Eccles. cap. 10.* in personam sancti Amphiphij. Deus (ait ille) militi, qui mysteria, & Arcana benedictione, & Episcopali arrogatione cum dignitati, intellectuali modo collectauit. Sed

Sed resolutio huius difficultatis pendet ex sua quaestione. An soli homines viatores possint ministrare Sacramenta; Respondetur, quod error fuit Lutheri non solum homines, sed etiam Angelos, imo etiam Diabolum ipsum posse efficere Sacramenta, cuius verba refert Bellarminus *lib. 1. de Sacram. in genere, c. 24.* propter illud scilicet falsum fundamentum, quod verba Sacramentorum concionatoria sint, & nullo alio modo concurrant ad iustitiam, quam excitando, ad fidem, eamque casualitatem ceremoniarum sensibiles possint habere, etiam si fiat a Dæmone assumentem aliquam humanam figuram.

2. Verum hæc sunt Heresiarchatum deliramenta. Ideo negatiuæ sententiæ adhæreo, quam esse de fide certissimo: ex prima Christi institutione constat, ne Angelos quidem habere potestatem ministrandi illa; Christus enim solis hominibus dixit: baptizantes eos. *In nomine Patris, &c.* aut hoc facite in meam commemorationem, & quorum remisistis peccata remittuntur eis. Accedit quod formam Sacramentorum esse voluit naturales voces sunt tantum illæ, quæ ab homine formantur. Non nego tamen, quod si aliquis post mortem suscitaretur futuram in illo auctoritatem ministrandi validè Sacramentum. Præterea si quis bonus Angelus actionem sacramentalem præstaret putandum esse validum Sacramentum: boni enim Angeli sine peculiari auctoritate ad tale munus huiusmodi actionem non præstant. Si tamen de ordinaria potestate loquendum sit omnino certum est, ut diximus tantum esse in hominibus. Si verò aliquod Sacramentum administraretur a Diabolo non est habendum validum, sed invalidum, nec enim credendum est Deum inquam daturum Diabolo eam facultatem; non tamen repugnat de potentia absolute Dæmonem baptizare de mandato Dei, qui illum potest cogere tanquam creaturam sibi subiectam: ita Franciscus Pitiglianus *disp. 1. q. 1. art. 3. concl. 3.* & alij citari. Neque obstat, quod Angelus non possit proprie loqui; Deus enim bene potest velle, ut sufficiant in eo casu voces, aut soni similes vocibus humanis, & hæc omnia docet Dicastillus *de Sacramentis, tom. 1. tract. 1. disp. 3. dub. 4. num. 32. cum seqq.* Valquez in *3. part. disp. 135. num. 29.* Suarez ibidem *disp. 13.* Coninch *de Sacramentis, quest. 64. art. 4.* Cardinalis Lugo *disp. 8. sect. 1. Ochagavia de Sacramentis, tract. vnc. quest. 21. num. 10.* Calstrus Palaus *tom. 4. tract. 18. disp. vnc. punct. 5. num. 1.* Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 1. disp. 4. quest. 1.* Granadus in *3. part. com. rou. 3. tract. 5. disp. 2. num. 3.*

3. Itaque ad dubium propositum respondet eum Diuo Thoma in *3. part. quest. 64. art. 7.* vbi sic ait: [Quod sicut Deus virtutem suam non alligauit Sacramentis, quin possit sine Sacramentis effectum Sacramentorum conferre, ita etiam virtutem suam non alligauit Ecclesiæ ministris, quin etiam Angelis possit virtutem tribuere ministrandi in Sacramentis;] Hoc idem docuit Diuus Augustinus *lib. 2. contra Parmenianum, cap. 15.* quod attinet ad Baptismum adest Deus qui dat siue per hominem, siue per Angelum, &c. At hic omnis difficultas quod si aliquis Beatus in corpore, & anima, vel certe si miraculosè resurgeret aliquis Sacerdos, vel Episcopus cum corpore tamen glorioso, an iste Sacerdos, vel Episcopus Beatus possit verum Sacramentum, ut modo sit, efficere, seu an talis beatus esset tunc Sacramentorum minister ordinarius, nam de extraordinario non est dubium, pater ex dictis de Angelis & animabus separatis; Aliqui mordicus negant, ita Coninch *de Sacram. quest. 64. art. 7.* Mercerus & Ioannes Vviggers in *3. part. quest. 64. art. 7.* Hurtad. *de Sacram. disp. 4. dist. 3.* Gabriel à S. Vincentio *tract. de Sacram. disp. 7. quest. 2.* Tom. IV.

Cardinalis de Lugo *de Sacram. Euchar. disp. 8. sect. 1.* & alij, & ratio est, quia videtur Christus Dominus potestatem huius ministerij solis hominibus commisisse ad quos solos dirigitur vbique in scripturis sermo eius, vbi de Sacramentorum dispensatione agitur. Neque obstat, quod remaneat in beatis character, quia non manet in illis ad ministerium obeundum, ut supra diximus, sed tantum ad ornatum, & in signum ministeriorum probè factorum: neque ille est potentia aliqua physica, quæ per se valeat operari physicè Sacramentum, aut eius effectum.

4. Sed licet hæc opinio sit satis probabilis; ego contrariam non minus probabilem esse existimo, & ideo illam tenet Nugnus *de Sacram. tom. 1. q. 64. art. 7.* Dicastillus *de Sacram. tom. 1. tract. 1. disp. 4. num. 38.* Auerfa *de Sacram. tom. 1. quest. 64. sect. 2.* Turrian. *de Sacram. tom. 1. lib. 3. cap. 19.* Henriquez *de Sacram. in genere, lib. 1. cap. 26. n. 2.* & alij, & ratio est, quia anima quando corpus verum reassumit, tunc enim concurrunt omnia necessaria ex parte ministri ad substantiam Sacramenti; potest enim profere verba humana, applicare materiam, & ex alio capite supponimus habere characterem necessarium, & cætera alia requisita, si Sacramentum postulet. De anima verò separata, sicut de Angelis philosophandum est.

5. Neque aliud probat Coninch. primum enim, quod ait de corpore non verè humano reassumpto, concedimus tunc non valere; neque id est contra nostram doctrinam; tunc enim non erit verè homo. Quod verò addit, si resumant Beati proprium corpus, sed beatum non valere, quia Sacramenta pro solis hominibus viatoribus instituta sunt, ac proinde ordinarios eorum ministros institutos solum esse viatores verum quidem est; non tamen ex eo, quod ministri non viatores non esse possint, sed quod ministri ordinarij Sacramentorum solum sint viatores; nempe, quia isti sunt qui ordinariè agunt cum viatoribus: si tamen extraordinaria facultate, & permissione Dei homo non viatoribus ageret, & apud illos versaretur sine noua alia concessione ad validè conferendum Sacramentarium posset illud validè conferre: itaque aliud est esse ordinarium ministerium Sacramenti, aliud verò, esse ordinarium statum, in quo minister alias ordinarius posset ministrare.

6. Hoc postremum non habent, nisi viatores, illud primum possunt non habere non viatores, qui tamen per extraordinariam concessionem in eo loco, aut modo agendi constituti possint uti potestate quam habebant ordinariam. Ad argumenta verò Coninch. & alios contra nostram sententiam Doctores latè respondet Dicastillus vbi supra. Dicendum est itaque, quod quamuis verum sit Christum tradidisse potestatem conficiendi, & ministrandi Sacramenta hominibus viatoribus: tamen ex sacra Scriptura non constat hanc potestatem in solis viatoribus limitasse, ita ut eam aliquis beatus videre non possit iam corpori glorificato vnitus.

7. Sed his, omnibus rectè suppositis quæro pro curiosis, an de facto fuerit aliquod Sacramentum ab Angelis, vel Beatis ministratum. Aliqui ex Doctorebus citatis videntur affirmatiuam sententiam supponere, verum doctus, & acutus Augustinus Bernal. *de Sacram. disp. 17. sect. 1. num. 15.* contrariam sententiam sustinet; nam legimus quidem sanctos Angelos, & Animas Beatas sacram præbuisse Eucharistiam, ut quod, & alij de Thoma Apostolo referant, nempe, anno 1220. Ioannem quendam Indorum Patriarcham Summo Pontifici Calisto II. & Cardinalibus in Consistorio testatum esse, quod Sanctus Thomas Apostolus singulis annis Sacrosanctam Eucharistiam Populo distribuere, & quod in vita Beati

Stanislai Kostka Societatis Iesu, nempe sanctos Angelos semel, ac iterum sacram Ecclesiasticam ei ministrasse. Nunquam tamen legimus illum consecrasse, ac proinde, nec Sacramentum effectisse.

8. Id ipsum roboratur egregie in historia quam refert Baronius tom. 8. anno 650. nempe Sanctum Petrum in Anglia apparuisse, & Ecclesiam suo nomini dicatam quæ die sequenti consecranda erat consecrasse, & Episcopum admonuisse per internum, ne iterum eam consecraret, sed suppleat, inquit, quod omittimus Domini mei Corporis & Sanguinis sacrosancta mysteria. Itaque Anima sancti Petri, cum ceremonias alias adhibuisset, Sacramentum tamen non confecit.

9. At obstat exemplum sancti Amphiphilij adductum in principio huius Resolutionis ex Nicephoro, qui testatur fuisse consecratum in Episcopum ab Angelo. Verum Bernal loco citato, putat illam consecrationem non fuisse verè Sacramentum, sed purè intellectuale: Deinde addit Bernal, illam historiam difficilem esse creditu, primò, quia singularissima in Ecclesia, vt patet? secundò, quia citra necessitatem, si enim Episcopi aderant, vel statim adfuturi erant quorum Angeli ordinassent. Tertiò, quia licet reuera ordinassent Angeli, debuissent profectò homines adicere in Ecclesia ceremonias ordinationis accidentales, vt populus cum pro Episcopo haberet, eaque reciperet. Cùmque hoc ibi non asseratur, sed potius negetur, suspecta mihi est huiusmodi narratio. Ita Bernal, cui etiam adde Ioannem Præpositum in tertia parte Diui Thomæ, questione 64. articulo 4. dub. vnicò, numero decimo, vbi docet illam narrationem Nicephori minus solidè intentum probare.

10. Verum plures Authores videntur supponere, & admittere Nicephori historiam, & consecrationem sancti Amphiphilij factam ab Angelo, vt nouissimè doctus Pater Ioannes Morandus in suo *Saris erudito cursu Theologico tom. 2. tract. 2. de Sacrament. in genere, quest. 17. num. 433*. Gabriel à Sancto Vincentio *tract. de Sacrament. part. 1. disput. 7. questione 2.* Hurtad. *de Sacram. disput. 4. difficult. 3.* Becanus *de Sacram. cap. 5. quest. 2. num. 4.* Sayrus *de Sacram. lib. 2. cap. 3. quest. vnicò. art. 1. propos. 5.* & alij; quos citat, & sequitur Sorianus *de Sacram. tom. 1. lib. 3. cap. 17.* vbi sic ait: [Collige secundò, quod si contingat aliquem hominem ab Angelo in Episcopum ordinari, & ex certa reuelatione constet illum fuisse Angelum bonum, talis ordinatio valet, & vt tota habenda est quemadmodum docent Suarez, Bellarminus, Henriquez, & alij locis citatis, qui ad hoc comprobandum quondam exemplum adducunt à Nicephoro *lib. 11. cap. 20.* relatum, vbi dixit S. Amphiphilium ab Angelis fuisse ordinatum, & consecratum Episcopum, quam consecrationem postmodum ratam habuerunt cæteri illius Prouinciæ Episcopi, quibus credendum est, ex certa reuelatione clarè constasse, quod ille Angelus, cui hoc ministerium diuinitus fuerat assignatum, fuerat Angelus bonus.

11. Vnde supposita tanquam vera dicta historia, dicendum est tunc Angelos consecrasse in Episcopum sanctum Amphiphilium non de lege ordinaria Dei, sed de potentia absoluta, vt posset consecrare alios, si Deus vellet, vide præter Doctores citatos Sapientissimum & Illustrissimum Episcopum Franciscum Araujo in tertia parte Diui Thomæ tom. 1. *in spec. 64. articulo septimo*, & Carolum Malletum in auro *Theologia moralis, tom. 1. malleatione 1. practica 14.*

RESOL. CXII.

Hermaphroditus consecratus Episcopus, si postea in ex præualeat sexus fœmineus, an si consecraret alius Episcopus, valida esset talis consecratio?

Idem est de Episcopo Ordinate.

Et supponitur præualente in Hermaphrodito fœmineo sexu non posse ordinari, posse tamen præualente virili sexu.

Et inferitur eque vtrumque sexum participantem, non posse in aliqua determinata Religione solemnem professionem emittere.

Et quid est agendum, si prædictus Hermaphroditus, præualente sexu virili, contrahat matrimonium, vel Ordines sacros recipiat, si postea fœmineo sexu præualeat?

Et an Ordinari possit fœmina, si erumperet in virum? Et si anima Sacerdotis defuncti, subente Domino, resurgeret in corpore fœmineo, an esset capax iudicinis Sacerdotalis. Ex part. 12. tract. 1. Resol. 112.

§. 1. **C** Alus est curiosus, vt suppono, præualente in Hermaphrodito fœmineo sexu non posse validè ordinari, quia vt fœmina est habendus l. *quæritur 10. ff. de statu hominum*, sed fœmina est incapax ordinis. Idem dic, si æque vtrumque sexum participaret: quia quamuis ex ea parte quia vir est validè ordinari; tamen, quia æquè est fœmina, absolute incapax Ordinis dici debet: nam in co casu Sacramentum Ordinis suspensum maneret, nec characterem imprimeret. Syluester *verb. Hermaphroditus, Nauar. consil. 8. de aetate & qualitate ordinandi*, Auila *de censuris, part. 7. disput. 3. dub. 5.* Quod si sexus virilis præualeat, tunc posset validè ordinari; quia vt vir est censendus dicta l. *quæritur, ff. de statu hominum*, opus tamen esset tunc Pontificis dispensatione cum Hermaphrodito sit irregularis. Nauar. *in manual. cap. 27. num. 203.* Toler. *lib. 1. cap. 25. num. 4.* Sayrus *lib. 6. de censur. cap. 8. num. 25.* Suarez *de censur. disput. 5. sect. 3.* Valquez tom. 3. in 3. parte *disput. 245. cap. 2. num. 3.* Molfesius in *summo, tract. 2. cap. 1. num. 48.* Quamuis nec certum sit eum esse irregularem, quia nullus est textus hoc prohibens, & si res esset occulta cessante scandalo, & monstruositate corporis præualentisque sexu virili posset etiam licitè ordinari, licet tutius esset à Papa dispensationem petere.

2. His suppositis ad casum propositum loquens suppono de Sacerdote consecrante, & idem dicendum est de Episcopo ordinante, affirmatiuè respondet Dicastillus *de Sacram. tom. 1. tract. 6. disput. 1. dub. 20. num. 295.* vbi sic ait: [Maior difficultas est, an qui prius validè ordinatus fuit præualente virili sexu; postea decursu temporis (quod non videtur impossibile) præualente fœmineo maneat, non solum irregularis, vt licitè non possit in suo ordine ministrare, sed etiam, vt nec validè, v.g. si fiat ille talis prius Sacerdos, & postea decursu temporis præualeat fœmineus sexus, dubitari potest, an de facto proferat verba consecrationis panis, & vini supra debitam materiam, validè consecret? Res non videtur omnino clara, vt sequentes rationes dubitandi ostendent.

3. Pro parte enim affirmatiua facit, quod character sacerdotalis impressus est in anima, eaque potestas collata, ac proinde quantumuis sexus mutetur, non deletur ille character sacerdotalis: Ergo non est caput vnde affirmemus illam potestatem non perferuere, & consecrationem non esse validam.

4. Pro parte verò negatiua videtur facere, si non institutio